PROGRAM NAUCZANIA

JĘZYKA REGIONALNEGO KASZUBSKIEGO W

KLASACH I-III

"MÒJA WANOGA Z KASZËBIZNĄ"

ANNA KNYBA

WSTĘP

Program nauczania „Mòja wanoga z kaszëbizną” przeznaczony jest dla I etapu edukacyjnego klas I-III szkoły podstawowej. Program stworzony został zgodnie z wytycznymi nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r., Dz.U. 2026 poz. 378) oraz zapisami ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym Dz. U. 2005/17/141. Podstawowym celem nauczania języka kaszubskiego jest nauka języka w mowie i piśmie, podtrzymanie tradycji, kultury, zwyczajów i obyczajów materialnych oraz duchowych Kaszub. Uczeń, rozwiązując problemy, zadając pytania, szukając własnej drogi uczy się, że wspólnoty, takie jak rodzina, środowisko lokalne i ojczyzna, stanowią wielką wartość w życiu każdego człowieka i że każdy ma wobec tych wspólnot obowiązki.

OGÓLNE CELE KSZTAŁCENIA:

- Wzmacnianie poczucia tożsamości i identyfikacji z Kaszubami.
- Rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz wzmacnianie motywacji do nauki.
- Wzmacnianie wartości kulturowych, jakie możemy dostrzegać w regionie kaszubskim.
- Rozwijanie wiedzy na temat słownictwa oraz pojęć dotyczących kultury, literatury, piśmiennictwa, tradycji, obrzędów Kaszub.
- Kształtowanie umiejętności językowych w procesie komunikacji międzyludzkich na bazie szacunki i zaufania do innych.
- Kształtowanie szacunku do języka regionalnego kaszubskiego.
- Rozbudzanie naturalnej ciekawości poznawczej.
- Rozwijanie oraz wzmacnianie umiejętności uczenia się.
- Rozwijanie poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej oraz poczucia tożsamości i identyfikacji z Kaszubami.

OGÓLNE TREŚCI NAUCZANIA:

- Zapoznawanie ze słownictwem w zakresie obszarów wyznaczonych zapisami podstawy programowej.
- Tworzenia krótkich form pisemnych oraz ustnych w języku regionalnym kaszubskim.
- Zapoznanie uczniów z piosenkami, wierszam, rymowankami, wyliczankami w języku regionalnym kaszubskim.

- Zapoznawanie z wiadomościami na temat regionu jego kultury obyczajów, tradycji.
- Zapoznawanie z wiadomościami na temat literatury kaszubskiej oraz postaci związanych z kaszubszczyzną.
- Sprawne komunikowanie się w języku regionalnym kaszubskim.
- Utrwalanie poznanych treści leksykalnych.
- Przyswajanie struktur gramatycznych.
- Kształtowanie kompetencji: komunikacyjnej, świadomości językowej, odkrywania i używania języka.
- Kształtowanie rozwoju myślenia poprzez doświadczenie.
- Kształtowanie współpracy w grupie.
- Rozwijania samoświadomości, poczucia tożsamości kulturowej.
- Kształtowanie umiejętności związanych z mówieniem i słuchaniem.

TREŚCI KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

KRĘGI TEMATYCZNE

<u>ŚWIADOMOŚĆ WŁASNEGO DZIEDZICTWA</u>

Klasa I	**Klasa II**	**Klasa III**
Symbole regionalne – hymn, godło, flaga. Wiersze, opowiadania. Legendy dotyczące Kaszub. Kolorystyka oraz elementy haftu kaszubskiego. Elementy przyrody Kaszub. Elementy tradycji – bożonarodzeniowe, wielkanocne. Kaszubskie nuty i ich kulturowe znaczenie. Ludzie zasłużeni dla Kaszub. Życie artystyczne. Muzyka kaszubska, religijna (kolędy, pastorałki) Wybrane tańce kaszubskie. Najbliższe otoczenie dziecka.	Elementy przyrody Kaszub. Gry i zabawy. Kaszubskie baśnie, bajki oraz legendy związane z życiem duchowym, mitologią Kaszub. Ważne postacie literackie związane z życiem Kaszub. Elementy tradycji związane z kolędnikami na Kaszubach, strojeniem choinki, Mikołajem. Nabożeństwa wielkopostne, koszyczek wielkanocny, zwyczaje związane z dyngusem Wiersze, opowiadania, piosenki związane z życiem kulturowym i materialnym na Kaszubach. Kaszubskie miejscowości. Domowe tradycje i obyczaje związane z najbliższym otoczeniem dziecka Kaszubski krajobraz miejsc, ważnych dla najbliższego otoczenia dziecka Miejscowości ważne pod względem kultury i turystyki.	Sportowcy wywodzący się z Kaszub. Walory turystyczne Kaszub. Gry i zabawy naszych dziadków. Zwyczaj strojenia Palm Wielkanocnych na Kaszubach, Droga Krzyżowa Narodzenie Pana Jezusa we fragmencie biblijnym przetłumaczonym na kaszubski. Kaszubskie duchy: lasu, wody oraz legendy z nimi związane. Kaszubska literatura. Wybrane pozycje np. „Życie i przygody Remusa” - przedstawienie głównych postaci “Remusa”, “Królewianki”. Utrwalenie wiedzy o symbolach Kaszub. Instrumenty ważne w kulturze Kaszub. Utrwalenie kaszubskich nut. Sanktuaria na Kaszubach związane z najbliższym otoczeniem dziecka.

KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE - LEKSYKALNE

Klasa I	**Klasa II**	**Klasa III**
Słuchanie tekstów czytanych przez nauczyciela. Rozpoznawanie obrazu graficznego kaszubskich głosek. Głosowa realizacja. Wyciąganie wniosków z przekazywanych informacji. Korzystanie z ilustrowanych słowników. Tworzenie krótkich form wypowiedzi ustnych. Wykorzystywanie słownictwa do budowania relacji i współpracy. Stosowanie zwrotów grzecznościowych. Uczestniczenie w rozmowach podejmowanych w klasie. Poszerzanie zasobu słownictwa kaszubskiego. Znajomość wybranych rzeczowników. Nazywanie w języku kaszubskim przedstawionych materiałów wizualnych i audiowizualnych. Uzupełnianie ilustracjami tekstów użytkowych tj. zaproszeń, życzeń. Rozpoznawanie dźwięków: kaszubskich głosek, w tym spółgłosek i samogłosek, sylab. Zagadnienia: • Środowisko szkolne: pomieszczenia	Znajomość alfabetu kaszubskiego. Zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów. Przepisywanie pojedynczych wyrazów oraz krótkich tekstów. Słuchanie wypowiedzi. Poszerzanie zasobu słownictwa na podstawie krótkich tekstów literackich. Wykorzystywanie słownictwa do budowania relacji i współpracy. Wyszukiwanie informacji ze słowników. Tworzenie krótkich wypowiedzi pisemnych oraz ustnych z pomocą nauczyciela. Pokonywanie barier ograniczających chęć wypowiadania się. Poznanie i utrwalanie wybranych czasowników. Rozpoznawanie dźwięków: rymy w wypowiadanych słowach. Poznanie i utrwalanie wybranych rzeczowników. Kształtowanie techniki głośnego czytania prostych wyrazów oraz krótkich zdań. Uzupełnianie wybranymi wyrazami tekstów	Poszerzanie zasobu słownictwa na podstawie krótkich tekstów literackich. Znajomość alfabetu kaszubskiego – stosowanie przy wypowiedziach pisemnych odpowiednich znaków diakrytycznych. Utrwalanie zwrotów grzecznościowych. Wyszukiwanie informacji w słownikach. Tworzenie w formie ustnej i pisemnej kilkuzdaniowej prostych wypowiedzi oraz krótkich tekstów użytkowych np. wiadomości w komunikacji cyfrowej. Pokonywanie barier ograniczających chęć wypowiadania się. Uczestniczenie w rozmowach. Wykorzystywanie słownictwa do budowania relacji i współpracy. Przepisywanie prostych tekstów. Słuchanie wypowiedzi. Budowanie relacji i współpracy z innymi oraz rozmowy prowadzące do wspólnego działania. Uzupełnianie krótkimi zdaniami tekstów użytkowych tj. wiadomości komunikacji cyfrowej.

szkolne, pracownicy szkoły, przybory szkolne.
• Słownictwo związane warzywami i owocami.
• Moja miejscowość
• Rodzina, przyjaciele.
• Zawody związane z życiem na Kaszubach.
• Emocje towarzyszące na co dzień.
• Świat baśni i wyobraźni, bohaterowie legend, bajek kaszubskich o tematyce związanej z istotami nadprzyrodzonymi np. Gryf.
• Słownictwo związane z tradycjami świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy na Kaszubach.
• Słownictwo związane z przyrodą, porami roku, warunkami atmosferycznymi.
• Domowe obowiązki.
• Przedstawianie siebie.
Śpiewanie krótkich piosenek.
Ilustrowanie tekstów według krótkiej słownej instrukcji nauczyciela.
Odgrywanie krótkich scenek dramowych.
Rozumienie sensu krótkich tekstów szczególnie wspartych ilustracjami.

użytkowych tj. ogłoszeń, plakatów.
Budowanie relacji i współpracy z innymi oraz rozmowy prowadzące do wspólnego działania.
Zagadnienia:
- Słownictwo związane z zabawami i zabawkami dziecięcymi.
- Praca rolnika, ogrodnika.
- Bohaterowie kaszubskich opowiadań, baśni i bajek związane z postaciami magicznymi np. krôsniãta.
- Post na Kaszubach oraz zwyczaje związane z dyngusami, koszyczkiem wielkanocnym.
- Słownictwo związane z kolędnikami na Kaszubach, drzewkiem świątecznym.
- Czas: kalendarz, pory roku miesiące, dni tygodnia.
- Pogoda oraz przyroda w różnych porach roku.
- Jeziora na Kaszubach.
- Ja i moi bliscy.
- Posiłki, artykuły spożywcze.
- Słownictwo związane ze zwierzętami domowymi.
- Mój dzień, mój wolny czas, wakacje.

Recytowanie krótkich wyliczanek, rymowanek.
Śpiewanie piosenek.
Interpretowanie wypowiedzi usłyszanych w

Poznawanie i utrwalanie przymiotników, czasowników oraz rzeczowników z omawianych obszarów.
Wygłaszanie z pamięci krótkich i prostych tekstów literackich w języku kaszubskim.
Kształtowanie techniki cichego czytania.
Odróżnianie elementów świata fikcyjnego od rzeczywistości.
Zagadnienia:
- Dawne domy na Kaszubach, sprzęty użytku codziennego.
- Sport.
- Strój kaszubski.
- Ludzie Kaszub.
- Moje zainteresowania, zabawy.
- Posiłki i potrawy.
- Części ciała.
- Zwierzęta egzotyczne i leśne.
- Utrwalenie nazw pór roku, miesięcy, dni tygodnia.
- Godzina, minuta, kwadrans.

Duchy oraz inne stworzenia nadprzyrodzone w baśniach, legendach, opowiadaniach kaszubskich np. duchy wodne, duchy lasów.
Tradycje wielkanocne na Kaszubach – strojenie palm, Droga Krzyżowa.
Tradycje bożonarodzeniowe we fragmencie pisma świętego.
Instrumenty kaszubskie oraz wybrane tańce kaszubskie.
Atrakcje przyrodnicze i turystyczne Kaszub.
Sanktuaria na Kaszubach.

	codziennych sytuacjach. Czytanie na głos wyrazów kaszubskich z uwzględnieniem znaków diakrytycznych. Tworzenie prostych zdań według poznanych schematów.	Przekazywanie w języku polskim treści tekstów czytanych w języku kaszubskim. Czytanie na głos prostych tekstów drukowanych i pisanych z prawidłową akcentacją, uwzględniając znaki diakrytyczne. Recytowanie wierszy oraz śpiewanie piosenek w języku kaszubskim. Tworzenie własnych, krótkich tekstów tj. wierszy, rymowanek, zagadek.

KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

Klasa I	**Klasa II**	**Klasa III**
Powtarzanie wybranego słownictwa kaszubskiego. Nauka krótkich tekstów, zabaw kaszubskich, piosenek wspieranych ilustracjami oraz poprzez odsłuchiwanie nagranych tekstów, piosenek. Wypowiadanie się na określony temat poprzez stosowanie poprawnych zasad gramatycznych. Zapoznanie się z wybranymi legendami, baśniami, wierszami, opowiadaniami kaszubskimi z zakresu obszarów tematycznych.	Wskazywanie głównych bohaterów w legendach, baśniach, wierszach, opowiadaniach. Tworzenie krótkich wypowiedzi na temat wybranego tekstu literackiego. Pamięciowe opanowanie wyliczanek, piosenek, rymowanek. Powtarzanie słownictwa kaszubskiego. Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej w oparciu o kulturę i tradycję	Czytanie prostych tekstów literackich. Wypowiadanie się na określony temat Śpiewanie poznanych piosenek. Recytacja tekstu z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, prawidłowej artykulacji głosek kaszubskich. Pamięciowe opanowanie zabaw kaszubskich. Określanie głównych bohaterów, czasu oraz miejsca akcji wybranych tekstów literackich.

Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej w oparciu o kulturę i tradycję swojej rodziny. Poznawanie kultury i tradycji kaszubskiej związanej ze świętami bożonarodzeniowymi oraz wielkanocnymi. Poznawanie historii Kaszub poprzez zapoznawanie z legendami, baśniami. Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej poprzez zapoznawanie z godłem, flagą, hymnem, haftem kaszubskim. Uczestniczenie w wydarzeniach szkolnych związanych z kaszubszczyzną. Poznawanie kultury kaszubskiej, geografii, przyrody, społeczności w środowisku szkolnym pozaszkolnym w ramach wycieczek i warsztatów.	związane ze świętami bożonarodzeniowymi oraz wielkanocnymi – kolędnicy na Kaszubach, Mikołaj, strojenie choinki, nabożeństwa wielkopostne, koszyczek wielkanocny dyngus. Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej w oparciu o kulturę i tradycję związaną z najbliższą okolicą. Poznawanie kultury kaszubskiej, geografii, przyrody, społeczności w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym w ramach wycieczek i warsztatów. Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej poprzez zapoznawanie z bohaterami kaszubskich baśni, opowiadań, legend np. Krosniąta. Uczestniczenie w wydarzeniach szkolnych związanych z kaszubszczyzną.	Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej w oparciu o kulturę i tradycję związane ze świętami bożonarodzeniowymi oraz wielkanocnymi – Droga Krzyżowa, strojenie palm, Narodzenie Pana Jezusa we fragmencie biblijnym. Poznawanie kultury kaszubskiej, geografii, przyrody, społeczności w środowisku szkolnym pozaszkolnym w ramach wycieczek i warsztatów. Kształtowanie swojej tożsamości kaszubskiej poprzez zapoznawanie z wiadomości dotyczącymi dawnych wierzeń Słowian – duchy kaszubskie oraz literatura kaszubską. Uczestniczenie w wydarzeniach szkolnych związanych z kaszubszczyzną.

SPOSOBY OSIAGANIA CELÓW:

W procesie kształcenia ogólnego w zakresie wszystkich nauczanych języków buduje się następujące kompetencję : komunikacyjną, świadomość językową, okrywanie i używanie języka.

Język regionalny kaszubski kształtuje wszystkie obszary tychże kompetencji, dbając o wyposażenie ucznia w wiadomości i umiejętności umożliwiające komunikowanie się w sposób poprawny i zrozumiały, buduje świadomość językową oraz umożliwia odkrywanie i używanie języka w sposób naturalny. Podstawowym warunkiem spełnienia powyższego celu dla języka regionalnego kaszubskiego jest zapoznanie wychowanków z leksyką i strukturami językowymi, kulturą materialną oraz duchową Kaszub. Zadaniem przedmiotu „język regionalny kaszubski" jest nauczanie języka w mowie i piśmie, rozwijanie świadomości językowej, umożliwienie odkrywania i używania języka poprzez wprowadzenie uczniów w świat literatury, baśni, legend w taki sposób, aby zainteresować ich literaturą kaszubską., wzbudzić chęć do czytania, wypowiadania się oraz zapoznawania z dziedzictwem kulturowym, duchowym i materialnym Kaszub. Ważnym zadaniem w procesie uczenia się języka regionalnego kaszubskiego jest kształcenie w zakresie komunikowania się z wykorzystaniem aktywnych i nowatorskich metod zachęcających uczniów do wybierania różnych form aktywności. Zajęcia oparte na treściach zawartych w programie powinny być skomponowane tak, aby metody zastosowane w pracy z dzieckiem opierały się na nauce poprzez zabawę, muzykę i śpiew, taniec, aktywności manualne i plastyczne która w dzieciństwie stanowi podstawową aktywność dziecka. Zajęcia poprzez zabawę zachęcają wychowanków do uczestniczenia w nich, powodują zwiększoną aktywność dziecka.

W programie zamieszczone zostały różne metody uczenia oraz formy pracy z uczniem. Program skonstruowany został również pod kątem aktywności fizycznej oraz prozdrowotnej poprzez zachęcanie do udziału w warsztatach, wycieczkach, wystawach. Program kładzie nacisk na kształcenie kompetencji językowych, komunikacyjnych poprzez śpiewanie piosenek, recytacje wierszy, słuchanie legend, baśni, opowiadań, zapoznanie z podstawowymi zasadami gramatyki i ortografii co umożliwić ma kontynuację nauki języka regionalnego kaszubskiego na II etapie nauczania.

PRZEDWIDYWANE OSIAGNIĘCIA PO UKOŃCZENIU I ETAPU KSZTAŁCENIA W ZAKRESIE KOMPETENCJI JĘZYKOWYCH ORAZ KOMUNIKOWANIA SIĘ

Uczeń po ukończeniu I etapu kształcenia zdobędzie umiejętności w zakresie wypowiadania się, rozumienia i przetwarzania tekstu w języku regionalnym kaszubskim. Nabędzie kompetencje z zakresu świadomości językowej, odkrywania i używania języka podczas codziennych zajęć domowych, czy komunikacji międzyludzkiej. Zapozna się z elementami gramatyki i ortografii kaszubskiej co ułatwi kontynuację języka regionalnego kaszubskiego na II etapie nauczania. Zdobędzie podstawową wiedzę dotycząca regionu, zwyczajów, tradycji na Kaszubach. Zajęcia poprzez zabawę, muzykę i śpiew, taniec, aktywności manualne i plastyczne, doświadczenia oraz używanie narzędzi cyfrowych rozbudzą naturalną ciekawość ucznia naszym regionem. Po ukończeniu I etapu edukacyjnego uczeń w naturalny sposób będzie korzystał z posiadanej wiedzy, przywoływał niezbędne wiadomości, zastanawiał się nad tym, w jaki sposób zapisać (zakodować) informację w ramach różnych dziedzin wiedzy. Uczestnictwo w wycieczkach, warsztatach wzbudzą jego naturalną ciekawość geografią, przyrodą, historią, kulturowym dziedzictwem materialnym Kaszub..

PRACA Z UCZNIEM ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi powinna być dostosowana do znajomości opinii, orzeczenia odpowiadających charakterowi udzielanego wsparcia oraz z zastosowaniem reguł postępowania uwzględniających konkretne potrzeby edukacyjne ucznia. Istnieje też wiele uniwersalnych zasad pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W bezpośrednim kontakcie z dzieckiem dobrze jest komunikować się w sposób sprzyjający jego rozwojowi.

PRACA Z UCZNIEM UZDOLNIONYM

W pracy z uczniem uzdolnionym należy uwzględnić wszechstronny rozwój w tym wyobraźni twórczej, kształtowanie pamięci i wdrażanie do stosowania efektywnych technik uczenia się, wdrażanie do systematyczności i samodzielności, zwiększenie samoświadomości i procesów motywacyjno-poznawczych, rozwój społeczno-emocjonalny, w tym integracja z grupą rówieśniczą, nauczenie radzenia sobie z oceną innych i z niepowodzeniami, kształtowanie umiejętności językowych, niezbędnych do dalszego rozwoju uzdolnień.

PROPONOWANE METODY PRACY Z UCZNIEM

Do wyboru:

Metody aktywizujące – obejmują działania angażujące uczniów, takie jak burza mózgów, drama i inne techniki parateatralne (np. teatrzyk,

pantomima), analiza studium przypadku, metoda problemowa, a także gry dydaktyczne oraz quizy internetowe.

Metody podające (służące przyswajaniu wiedzy) – polegają na przekazywaniu treści przez nauczyciela w formie wykładu, pogadanki, opowiadania,

opisu czy pracy z podręcznikiem.

Metody praktyczne (oparte na aktywności uczniów) – koncentrują się na samodzielnym działaniu, realizacji projektów, wykonywaniu ćwiczeń

laboratoryjnych, uczestnictwie w zajęciach praktycznych oraz tworzeniu pomocy dydaktycznych.

Metody eksponujące – wykorzystują prezentację i pokaz, obejmują organizowanie wystaw prac uczniów oraz projekcje filmów edukacyjnych.

Wbór metod pracy nauczyciela zależy od mozliwości i potrzeb rozwojowych ucznia.

PROPONOWANE FORMY PRACY Z UCZNIE

Praca w parach – daje uczniom możliwość współdziałania, wymiany poglądów oraz wzajemnego sprawdzania i poprawiania swoich odpowiedzi.

Praca w grupach – kształtuje kompetencje społeczne, uczy współpracy oraz wzmacnia relacje między uczniami.

Praca zbiorowa – obejmuje realizację zajęć z udziałem całej klasy, sprzyjając wspólnemu omawianiu zagadnień i aktywnemu uczestnictwu.

Praca indywidualna – polega na dostosowaniu sposobu pracy, zakresu zadań oraz poziomu trudności do indywidualnych możliwości ucznia.

PROPONOWANE KRYTERIA OCENIANIA

1. Ocenianie w klasach I-III ma na celu wspierać szkolny rozwój ucznia poprzez dostarczanie rzetelnej informacji o jego osiągnięciach. Celem oceniania w edukacji wczesnoszkolnej jest:

   - rozpoznanie możliwości i potrzeb uczniów oraz uwzględnianie ich indywidualnego tempa rozwoju;
   - przekazywanie dziecku informacji na temat stopnia opanowania wiadomości i umiejętności;

- usprawnianie procesu dydaktycznego poprzez dostosowanie metod i form pracy do indywidualnego tempa przyswajania wiedzy;
- zachęcanie ucznia do podejmowania dalszego wysiłku i osiągania kolejnych sukcesów w nauce.

2. Ocena w edukacji wczesnoszkolnej pełni wiele różnorodnych funkcji powiązanych z procesem kształcenia i wspomaganiem dziecka we wszechstronnym rozwoju na miarę jego możliwości. Do tych funkcji zaliczamy:

Funkcja informacyjna (wkład pracy) – polega na przekazywaniu jasnej i obiektywnej informacji o tym, które umiejętności uczeń już zdobył, a które wymagają dalszego doskonalenia, z uwzględnieniem jego wysiłku i zaangażowania.

Funkcja korekcyjna (efekty pracy ucznia) – umożliwia wskazanie konkretnych trudności oraz obszarów do poprawy, co sprzyja eliminowaniu

błędów i dostosowaniu działań dydaktycznych do indywidualnego tempa rozwoju dziecka.

Funkcja motywacyjna (możliwości ucznia) – wspiera ucznia w podejmowaniu kolejnych wyzwań, docenia jego predyspozycje oraz włożony trud,

wzmacniając wiarę we własne możliwości i pozytywne nastawienie do nauki.

3. Ocenianie osiągnięć uczniów w zakresie języka kaszubskiego ma na celu:

- zmierzenie wyników pracy ucznia,
- ujawnienie jego osiągnięć i braków,
- motywowanie i wspieranie w dalszej pracy,
- docenienie jego wysiłków w zakresie poznania dziedzictwa kulturowego i opanowania w mowie i piśmie podstaw języka kaszubskiego dzieci w I etapie edukacyjnym,
- dostarczenie rodzicom informacji o zdolnościach, predyspozycjach i trudnościach dziecka,
- ukierunkowanie dziecka pod względem dalszego rozwoju jego zdolności i zainteresowań,
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia i korekty organizacji i metod pracy dydaktyczno – wychowawczej

4. W klasach I – III obowiązuje opisowa ocena śródroczna i roczna.

Przykładowe opisy :

ocena 6 : Uczeń znakomicie opanował umiejętności w zakresie: komunikacji, świadomości językowej, odkrywania i używania języka, słuchania oraz poznawania i rozumienia kultury i tradycji kaszubskiej.

ocena 5 : Uczeń w stopniu bardzi dobrym opanował umiejętności w zakresie: komunikacji, świadomości językowej, odkrywania i używania języka, słuchania oraz poznawania i rozumienia kultury i tradycji kaszubskiej.

ocena 4 : Uczeń w stopniu dobrym opanował umiejętności w zakresie: komunikacji, świadomości językowej, odkrywania i używania języka, słuchania oraz poznawania i rozumienia kultury i tradycji kaszubskiej.

ocena 3 : Uczeń w stopniu podstawowym opanował umiejętności w zakresie: komunikacji, świadomości językowej, odkrywania i używania języka, słuchania oraz poznawania i rozumienia kultury i tradycji kaszubskiej.

ocena 2 : Uczeń w stopniu elementarnym opanował umiejętności w zakresie: komunikacji, świadomości językowej, odkrywania i używania języka, słuchania oraz poznawania i rozumienia kultury i tradycji kaszubskiej.

Ocena 1 : Uczeń nie opanował umiejętności w zakresie: komunikacji, świadomości językowej, odkrywania i używania języka, słuchania oraz poznawania i rozumienia kultury i tradycji kaszubskiej.

5. Przy ocenianiu wiedzy i umiejętności ucznia w formie opisowej brane są pod uwagę następujące sprawności językowe. Są nimi:

- mówienie
- pisanie
- czytanie
- rozumienie

- słuchanego tekstu

-czytanego tekstu

- indywidualne predyspozycje ucznia
- udział w konkursach oraz innych działaniach podejmowanych na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego
- aktywność na lekcji

6. Dokumentowanie osiągnięć ucznia.

W trakcie roku szkolnego uczeń otrzymuje oceny cząstkowe bądź opisowe jeżeli w szkole stosuje się ocenianie kształtujące. Oceny w wersjach końcoworocznych są przekazywane w systemie opisowym i zapisywane w dokumentacji jako elementy zaproponowane w Wewnątrzszkolnym Systemie Oceniania.

Oceny cząstkowe:

6 – celujący

5 - bardzo dobry

4 – dobry

3 - dostateczny

2 – dopuszczający

1- niedostateczny

Ocenianie kształtujące:

Ocena kształtująca to proces, który wspiera rozwój ucznia poprzez bieżące informowanie go o postępach w nauce i wskazywanie obszarów do poprawy. Jej celem jest nie tylko podsumowanie wiedzy, ale przede wszystkim wspieranie samodzielnego uczenia się, rozwijanie umiejętności oraz motywowanie do dalszych działań. Ocena kształtująca sprzyja rozwijaniu świadomości własnego uczenia się, wzmacnia zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności za własny rozwój edukacyjny.

W ramach oceny kształtującej nauczyciel:

- udziela uczniowi regularnej informacji zwrotnej na temat jego osiągnięć,
- wskazuje mocne strony oraz obszary wymagające poprawy,
- wspólnie z uczniem ustala cele i kolejne kroki w nauce,
- dostosowuje metody i tempo nauczania do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia.

Przykład oceny kształtującej.

„Prawidłowo zapisujesz wyrazy i proste zdania w języku kaszubskim. Poćwicz stosowanie poprawnych form gramatycznych, aby Twoje wypowiedzi były jeszcze bardziej poprawne i

zrozumiałe.”

„Prawidłowo czytasz krótkie teksty w języku kaszubskim. Poćwicz czytanie ze zrozumieniem i opowiadanie własnymi słowami, co przeczytałeś.”

Miejsca dokumentowania osiągnięć ucznia:

- dziennik lekcyjny (oceny cząstkowe ucznia, oceny kształtujące)
- zeszyt ucznia (oceny cząstkowe ucznia, oceny kształtujące)
- zeszyt korespondencji ucznia
- na wytworach prac ucznia

Sposoby oceniania ucznia:

- symbole obrazkowe (według pomysłu nauczyciela)
- pochwały ustne
- oceny cząstkowe bądź kształtujące
- oceny końcoworoczne- opisowe

Narzędzia służące do oceny osiągnięć ucznia:

Do wyboru:

Obserwacja pracy ucznia – monitorowanie aktywności, zaangażowania i sposobu wykonywania zadań.

Odpowiedzi ustne – krótkie wypowiedzi, dialogi, opowiadania własnymi słowami.

Prace pisemne i rysunki – krótkie zdania, wyrazy, notatki, ilustracje pokazujące zrozumienie treści.

Kartkówki i sprawdziany krótkie – proste zadania sprawdzające wiadomości i umiejętności.

Gry edukacyjne i quizy – ocena wiedzy w formie zabawy.

Praca w parach lub grupach – obserwacja współpracy i umiejętności społecznych.

Autoocena i ocena nauczyciela – krótkie refleksje ucznia o własnej pracy oraz informacja zwrotna od nauczyciela.

Pamięciowe opanowanie tekstów – nauka piosenek, rymowanek, wierszy, podniosłych tekstów lokalnych patriotycznych.

Profil absolwenta i absolwentki klas I–III uczących się języka kaszubskiego

Absolwent i absolwentka klas I–III uczący się języka kaszubskiego stopniowo poznają język, kulturę i tradycję Kaszub. Rozwijają podstawowe kompetencje językowe, społeczne i poznawcze, a także budują swoją tożsamość regionalną. Są ciekawi świata, otwarci na innych ludzi i gotowi do dalszego poznawania języka oraz kultury kaszubskiej. Rozumieją znaczenie wspólnoty lokalnej i szanują dziedzictwo kulturowe swojego regionu.

1. Kompetencje przekrojowe

Kompetencje poznawcze

Uczeń/uczennica:

- poznaje elementy przyrody, geografii i kultury Kaszub,
- rozpoznaje symbole regionalne: hymn, godło i flagę Kaszub,
- poznaje elementy haftu kaszubskiego oraz jego kolorystykę,
- zapoznaje się z kaszubskimi legendami, baśniami i opowiadaniami,
- rozpoznaje bohaterów kaszubskich legend i opowieści (np. Gryf, krôsniãta),
- wyciąga proste wnioski z wysłuchanych tekstów i oglądanych materiałów,
- rozwija wyobraźnię poprzez kontakt z literaturą, muzyką i sztuką kaszubską.

Kompetencje osobiste

Uczeń/uczennica:

- rozwija zainteresowanie językiem kaszubskim i kulturą regionu,
- buduje poczucie własnej tożsamości regionalnej,
- rozpoznaje i nazywa emocje w codziennych sytuacjach,
- rozwija samodzielność w wykonywaniu zadań szkolnych,
- podejmuje próby wypowiadania się w języku kaszubskim.

Kompetencje społeczne

Uczeń/uczennica:

- współpracuje z rówieśnikami podczas zajęć, zabaw i projektów,
- stosuje zwroty grzecznościowe w języku kaszubskim,
- uczestniczy w rozmowach prowadzonych w klasie,
- angażuje się w działania związane z kulturą kaszubską w szkole,
- buduje relacje poprzez wspólne śpiewanie, zabawy i scenki dramowe.

2. Kompetencje fundamentalne

Kompetencje językowe (język kaszubski)

Uczeń/uczennica:

- rozpoznaje kaszubskie głoski i ich zapis graficzny,
- zna alfabet kaszubski i stosuje znaki diakrytyczne,
- rozumie sens krótkich tekstów wspartych ilustracją,
- słucha tekstów czytanych przez nauczyciela,
- czyta proste wyrazy, zdania i krótkie teksty w języku kaszubskim,
- tworzy krótkie wypowiedzi ustne i pisemne,
- poszerza zasób słownictwa związanego z życiem codziennym i kulturą Kaszub,
- korzysta z ilustrowanych słowników,
- potrafi nazwać w języku kaszubskim przedmioty, osoby i zjawiska przedstawione w materiałach wizualnych.

Kompetencje matematyczne

Uczeń/uczennica:

- rozumie pojęcia czasu (dni tygodnia, miesiące, pory roku),
- posługuje się podstawowymi pojęciami dotyczącymi czasu (godzina, minuta, kwadrans),
- dostrzega zależności i porządek w kalendarzu oraz w rytmie przyrody.

Kompetencje ruchowe

Uczeń/uczennica:

- uczestniczy w grach i zabawach ruchowych, także tradycyjnych zabawach kaszubskich,
- bierze udział w nauce wybranych tańców kaszubskich,
- rozwija sprawność fizyczną poprzez aktywności ruchowe.

Kompetencje cyfrowe

Uczeń/uczennica:

- korzysta z nagrań piosenek, opowiadań i tekstów w języku kaszubskim,
- słucha nagrań audio wspierających naukę języka,
- tworzy proste komunikaty tekstowe z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

3. Kompetencje sprawczości

Poczucie przynależności do wspólnoty

Uczeń/uczennica:

- czuje się częścią społeczności szkolnej i kaszubskiej,
- zna symbole Kaszub oraz ich znaczenie,
- uczestniczy w wydarzeniach szkolnych związanych z kaszubszczyzną,
- poznaje kulturę i tradycje regionu podczas wycieczek, warsztatów i spotkań.

Samoregulacja

Uczeń/uczennica:

- stara się skupiać uwagę podczas słuchania tekstów i wykonywania zadań,
- podejmuje próby poprawnego wypowiadania się w języku kaszubskim,
- radzi sobie z trudnościami w nauce poprzez ćwiczenia i powtarzanie.

Przekonanie o własnej skuteczności

Uczeń/uczennica:

- podejmuje próby czytania i mówienia w języku kaszubskim,

- prezentuje swoje umiejętności poprzez recytację, śpiew i udział w scenkach,
- cieszy się z osiągniętych postępów w nauce języka i kultury kaszubskiej.

Nastawienie na rozwój

Uczeń/uczennica:

- jest otwarty na poznawanie nowych słów i tekstów w języku kaszubskim,
- rozwija zainteresowanie kaszubską literaturą, muzyką i tradycją,
- poznaje ważne postacie kultury kaszubskiej,
- odkrywa walory przyrodnicze i turystyczne Kaszub.